

SVENSKA

JOURNALN

LÄKARMISSIONENS MEDLEMS-
OCH ORGANISATIONSTIDNING
NR 3 SEPTEMBER 2023 ÅRGÅNG 99

Artisten Ebo Krdum
om kampen för
hemlandet Sudan.

29

miljoner kronor skänktes
till Läkarmissionen i testa-
mentgåvor under 2022.

RUMÄNIEN:
Carmen är
bysns första
student

TAMARA ROGOZINA:
Konst som
skildrar kriget
i Ukraina

JÄRVAVECKAN:
EU behöver
förortens
röster

Toner av fred

FOTO: Monkey Business Images

FAKTA. 2022 fick Läkarmissionen in 28,6 miljoner kronor som testamenterats för att förändra livet för utsatta människor i världen.

Tycker du att det här med testamente känns krångligt?

Det behöver det inte vara! Att skriva sitt testamente är varken märkvärdigt eller konstigt. Det handlar egentligen bara om att själv kunna välja vad vi vill ska hända med de ägodelar vi lämnar efter oss.

Det är ändå en del saker som kan vara bra att tänka på och nu erbjuder Läkarmissionen juridisk rådgivning kring testamente utan kostnad.

Tjänsten erbjuds av juristfirman Lawly och sker via vår hemsida, och du får även tillgång till personlig telefonservice om du önskar.

Hans hallström
Läkarmissionen

"Man blir alltid lika ödmjukt tacksam när någon tänkt på Läkarmissionen i sitt testamente, och på det sättet låter sitt liv och gärningar leva vidare till att förändra livsvillkoren för många medmänniskor i vår värld."

Hans hallström, Läkarmissionen

Gå in på lakarmissionen.se/testamente och läs mer

Har du andra frågor är du varmt välkommen att kontakta oss på 08- 620 02 00, där du även kan beställa vår testamentsbroschyr.

Läkarmissionen

Läkarmissionen, Siktgatan 8, 162 88 Vällingby | E-post: info@lakarmissionen.se

HEJ!

VÄLKOMMEN TILL
SVENSKA JOURNALEN
NR 3, 2023

I eländet behöver vi goda nyheter

Isomras när jag satt i bilen på väg ut mot skärgården så stängde jag av radion efter nyheterna. Det var en sändning med mycket elände: skjutningar, klimatet, krig och en mamma och en sjuåring som ramlat från en färja och jag märkte att jag inte orkade med verkligheten där och då i den ljusa sommarnatten. Verkligheten försvinner ju inte för att jag stänger av men ibland behöver jag peppa mig med andra nyheter. Där det går att göra något! Där det blir bättre. Så som det blir där Läkarmissionens givare engagerar sig!

I detta nummer kan du läsa om Carmen som är den första personen i en by i Rumänien som gått färdigt skolan. Det är en romsk by med mycket utanförskap där analfabetismen är hög, trots att det är mitt i Europa. Där träffade jag ett gäng 10-åringar i byn som älskade skolan och som vill följa i Carmens fotspår och lärde sina föräldrar att läsa parallellt som de lärde sig själva. Framtiden blir mycket ljusare för den som gått i skola.

I år fyller Läkarmissionen 65 och Birger Thureson har skrivit boken om Läkarmissionens historia. Det finns miljontals goda exempel på människor som har fått det bättre genom åren, tack vare givare i Sverige. Under mina år på Läkarmissionen har jag också fått se detta med egna ögon och träffat så många människor som gjort mig ödmjuk för den goda kraft som människor besitter.

Det här blir den sista krönikan jag skriver här, nu bär det av mot nya utmaningar. Men möjligheterna till goda nyheter fortsätter givetvis. Goda nyheter som vi alla behöver och aldrig kan få för mycket av.

EVA NORDENSTAM VON DELWIG
KOMMUNIKATIONSANSVARIG PÅ LÄKARMISSIONEN

FOTO: OLOF GRIND

Ebo skriver musik om frihet och rättvisa. Sid 22

FOTO: PRIVAT

Konst som skildrar kriget i Ukraina. Sid 24

FOTO: ANNA LEDIN WIENEN

Drömmen om en ljusare framtid. Sid 18

- 04** **Läkarmissionens årsstämma:** Panel-samtal om kvinnorna i krigets Ukraina.
- 06** Journalisten Birger Thureson har skrivit boken om Läkarmissionens historia.
- 07** **Ny digital tjänst:** Få hjälp av jurist att skriva ditt testamente.
- 07** **Josephine Sundqvist:** Förebilder banar väg.
- 08** Som första student i byn firas Carmen med pizzaparty.
- 14** I 41 år har barnmorskan och professorn Marie Berg utvecklat förlösningssvården i DR Kongo.
- 26** Järvaveckan vill stärka kunskapen och engagemanget för EU:s och Sveriges biståndspolitik.
- 28** **Krönika:** Annika Hagström.

Läkarmissionen grundades i Sverige år 1958 och är idag en internationell biståndsorganisation som leds från det globala kontoret i Vällingby, Stockholm. Vi arbetar med långsiktiga hjälpinsatser för fattigdomsbekämpning, med fokus på social och ekonomisk rättvisa, hälsa, utbildning, vatten och sanitet. Vi gör också akuta humanitära insatser. Insatserna görs främst i Afrika men även i Latinamerika och östra Europa. Arbetet bedrivs med hjälp av gåvor från svenska privatpersoner och institutionellt stöd. Läs mer på lakarmissionen.se.

Grammisvinnaren Ebo Krđum skriver texter om demokrati och frihet.

Foto: Olof Grind.

Läkarmissionens arbete för romer i Rumänien kan du läsa om i detta nummer. En annan del av arbetet handlar om att hjälpa familjer i extrem utsatthet i Bukarest.

64

rumänska familjer fick hjälp med matpaket under 2022.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

38

barn från Rumänien ingick i programmet och fick hälsovård, psykologisk hjälp och social träning.

10

tillfällen fick barnen delta i utflykter eller läger i Bukarest. Alla barnens födelsedagar uppmärksammades.

Stämman med fokus på Ukrainas kvinnor

I maj hölls Läkarmissionens årliga stämman. Det är ett viktigt tillfälle då förtroendevalda väljs och omväljs av medlemmarna i huvudmannarådet.

Årsberättelsen presenterades och Silvia Kakembo valdes in som ny styrelseledamot. Efter stämman hölls ett

seminarium för fler inbjudna om kvinnors situation i Ukraina under anfallskriget och behovet av stöd samt hur Sverige och Läkarmissionen stöttar på plats. Paneldeltagare var Läkarmissionens Josephine Sundqvist och Milward Mwamvani, Anna Ekstedt, Sveriges ambassadör mot människohandel

på Utrikesdepartementet, Violetta Dubovyk, ukrainsk läkare och forskare vid Göteborgs universitet samt Lisa Bjurwald, journalist och författare till boken Slava Ukraini som handlar om de ukrainska kvinnornas kamp under kriget. Läkarmissionens Isabella Olsson modererade seminariet.

FOTO: ANNA LEIN WIRÉN

Läkarmissionens styrelse och huvudmannaråd samlades i Alvik för den årliga stämman och ett seminarium om kvinnors situation i krigets Ukraina.

Stora behov har blivit större efter statskuppen i Niger

I augusti skedde en statskupp i Niger som är ett av världens fattigaste länder. Den politiska osäkerheten påverkar såväl säkerhet som dagligt liv. Bankerna betalar bara ut en mindre mängd kontanter per person och dag. Matpriserna stiger och grannlandet Nigeria har stängt av den tillförsel av el som kommer därifrån och som står för en stor del av landets elförsörjning.

Illiassou Gambo är Läkarmissionens landchef i Niger.

– Vi betalar ut lön i förskott till personalen så att de ska kunna köpa mat och vatten för att klara sig hemma

under två veckors tid. Vi ska bara lämna bostaden om det är absolut nödvändigt. Varje morgon har vi digitala möten

Illiassou Gambo, Läkarmissionens landchef i Niger.

när vi pratar om hur läget är, berättar han.

Kontoren drivs med solenergi, vilket i detta läge möjliggör digitala möten och den verksamhet som är möjlig att genomföra i landet fortsätter. Det är framför allt insatser inom vatten och sanitet. Läget är också olika farligt i olika delar av landet. Men ingenstans är det bra.

– Behoven här är stora och blir ännu större nu. Vi vet inte hur det blir framåt, men som ledare ser jag som min uppgift att förmedla hopp. Vi har varit igenom tuffa perioder förut, säger Illiassou.

FOTO: ANNA LEIN WIRÉN

FOTO: ROBERTH BJÖRK

Världen behöver "Världens Barn"

Världens Barn-galan 2022.

Fyra frågor till Malin Duintjer på Världens Barn.

Malin, du är generalsekretärare för Riksinsamlingen för Världens Barn. Vad är det bästa med ditt jobb?

– Det är enormt motiverande att få jobba för en så viktig fråga och med en så betydande insamlingskampanj som Världens Barn. Att veta att vi tillsammans skapar så stor positiv förändring för barn runtom i världen. Och i vardagen är det en riktig förmån att få jobba med så engagerade och motiverade kollegor, ihop med alla frivilliga och volontärer i hela Sverige.

Nu kraftsamlar Sverige för att samla in pengar och öka kunskapen om barns situation i världen. Hur bidrar vi bäst till kampanjen?

– Ja, nu vill vi nå ut till hela svenska folket! Ni kan göra stor skillnad genom att uppmärksamma så många som

Malin Duintjer.

FOTO: PRIVAT

upptaktsmöte så kan man kontakta ansvarig region-samordnare. Kontaktuppgifter finns på hemsidan.

Finns det speciella datum eller evenemang att ha extra koll på?

– Lokalt och i varje kommun sker det aktiviteter hela året, håll utkik eller kolla med deltagande organisationer på plats. Och från den 29 september startar SVT och SR P4 igång alla sina sändningar. Samtliga tider finns på hemsidan.

Vad hoppas du på i årets kampanj?

– Jag hoppas vi tillsammans gör en riktig rekordinsamling. Så här när pandemi, klimatkatastrofer och konflikter kombineras drabbas barnen värst. Och aldrig förut har så många människor varit på flykt. Världens Barn är verkligen den positiva kraften världen behöver just nu!

Världens Barns hemsida: www.start.varldensbarn.se

Tack vare spargruppen kunde Adrien köpa mark

Det är mest kvinnor som deltar i Läkarmissionens spargrupper i Burundi. Grupperna ses en gång i veckan och hjälper varandra att spara och lär sig att läsa, skriva och räkna om deltagarna inte gått i skola. Adrien är en man som gått med i en spargrupp.

– Jag var vuxen när jag lärde mig läsa och gick med i spargruppen. Mina barn trodde inte att jag kunde lära mig i min ålder, men det kunde jag! Med spargruppens hjälp kunde min fru och jag köpa en större bit mark och odla. Jag sålde grönsaker på marknaden och när jag kunde läsa och räkna kunde de inte lura mig längre. Både min fru och jag har förändrats i detta arbete. Nu har jag blivit en av ledarna i gruppen och tar plats i samhället på ett sätt jag inte kunde göra förut. Då hade jag så låg självkänsla och dåligt självförtroende. Det har ändrats nu, säger Adrien.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Efter att Adrien gick med i en spargrupp i Burundi har han och hans fru fått råd att köpa mark.

FOTO: JULIA THURESON

”Jag har velat berätta en historia, en varm kärlekshistoria som visar hur vi tillsammans kan göra skillnad för de mest utsatta i den här världen.”

tycker att den är överraskande intressant och läsvärd för att vara en jubileumsbok. Hur kommer det sig?

– Kanske för att jag aldrig avsåg att skriva en jubileumsbok, inte heller göra en projektkatalog. Jag har velat berätta en historia, en varm kärlekshistoria som visar hur vi tillsammans kan göra skillnad för de mest utsatta i den här världen. Min ambition har också varit att ge rum för många röster och skilda perspektiv. Kan man beskriva Läkarmissionen, inte bara som en organisation utan också som en process, ett engagemang som hittar nya vägar i nya tider, som förändras utan att förlora sin själ? Den frågan har jag burit med mig under hela det här skrivjobbet.

Finns det några lärdomar att dra av historien?

– Självklart. Vi bör alltid lära av historien. Den här berättelsen visar ju till exempel att en enskild individ, i det här fallet Läkarmissionens grundare Harry Lindquist, kan sätta någonting i rörelse, där andra blir delaktiga. Och tillsammans kan människor med en god vilja och ett gott hjärta göra världen en smula bättre. Det är en berättelse som skapar framtidstro och föder hopp i en tid, då mörka moln vill förmörka människans himmel.

EVA NORDENSTAM VON DELWIG

Stort tack till Birger Thureson som har skrivit boken utan ekonomisk ersättning och till Hans-Olof Lund som har bekostat produktionen.

Läs boken om Läkarmissionen!

I boken "Värdigt liv, hållbar värld" berättar Birger Thureson Läkarmissionens historia.

Journalisten Birger Thureson har skrivit boken "Värdigt liv, hållbar värld".

Birger Thureson har skrivit en bok om Läkarmissionen: "Värdigt liv, hållbar värld", lagom till att Läkarmissionen fyller 65 år. Birger känner organisationen väl och arbetade själv som informationschef på Läkarmissionen på 1990-talet.

Läkarmissionen grundades 1958 och du har, utifrån det, delat in delar av materialet i 10-årsperioder. Vilken period var roligast?

– Det är svårt att säga. Det konto för insamling till välgörande ändamål som Svenska Journalen öppnade 1958 var fröet till det vi ser i dag, och

det tog ju ett tag innan detta frö blev ett träd med många grenar och riklig frukt. Perioden 1968–1977 visar kanske bäst när det tog fart på allvar.

– Själv kom jag till organisationen 1989, och inom ramen 1988–1997 finns starka personliga minnen. Som när vi ställde upp containrar på Hötorget i Stockholm och samlade in skor till utsatta kurdiska flyktingar i norra Irak. Medierna hakade på, och stockholmarna visade sig ha ett stort hjärta för barfotabarn och vuxna i ett snötäckt flyktingläger dit de drivits av Saddam Hussein. Det glömer jag aldrig.

Var det något som överraskade dig när du skrev boken?

– Jag hade ganska god förhandskunskap om Läkarmissionen, men jag har under arbetet blivit påmind om hur brett engagemanget är. Då tänker jag på mängden av enskilda givare, som troget stöder arbetet månad efter månad, år efter år. Men också på hur många framstående kristna ledare, kända artister och numera populära influencers gjort och gör Läkarmissionens insatser möjliga genom sin opinionsbildning.

Jag som har läst boken

FOTO: LÄKARMISSIONEN

Isabella Olsson modererade seminariet där bistånds- och utrikeshandelsminister Johan Forssell, Thomas Davin, Josephine Sundqvist och Linus Dagerskog medverkade.

Vi var på plats i Almedalen

Under Almedalsveckan var Läkarmissionen på plats för att sprida engagemang och dela berättelser från våra projekt runtom i världen. Fokus låg på global hälsa och vaccination, global hunger och nutrition men också hållbarhet och innovationer.

– Vi fick chans att lyfta och företråda marginaliserade röster som annars inte hörs i Almedalen, säger Isabella Olsson, Läkarmissionens globala påverkanschef.

Paneldeltagarna kom både från biståndssektorn och näringslivet. Mest välbe-

sökt var Läkarmissionens seminarium med Sveriges bistånds- och utrikeshandelsminister Johan Forssell. Seminariet hade fokus på hur vi bäst kan mobilisera mer kapital för att möta ökade humanitära behov.

– För Läkarmissionen är det centralt att lyfta fram bortglömda konflikter och kriser. Vi ser både behov och har genom våra understöd-jare stora möjligheter att stärka de lokala samhällena och ge människor bättre möjligheter att påverka sina liv, säger Josephine Sundqvist, generalsekreterare.

Få hjälp med testamentet

Vi frågade en grupp vuxna människor om de skrivit sina testamenten. De allra flesta hade inte gjort det. På frågan om varför svarade de att "det verkar krångligt" och "har inte kommit mig för". Så är det nog för många av oss. Därför erbjuder Läkarmissionen, tillsammans med juristfirman Lawly, en tjänst där den som vill kan skriva ett testamente på bara en kvart! Det betyder att du

kan koncentrera dig på hur du vill fördela det du lämnar efter dig snarare än på att det är krångligt.

Läkarmissionen bjuder dig som läsare av Svenska Journalen på den här tjänsten. På bara femton minuter kan du skriva ett juridiskt korrekt testamente, du gör det på vår hemsida och du kan chatta eller prata med en person på juristfirman under tiden.

Förebilder som banar väg

Vem är din stora förebild? Vem har banat väg för ditt engagemang? Det är viktiga frågor att ställa sig emellanåt. I detta nummer av Svenska Journalen lyfter vi fram ett antal hjältar och hjältinnor som gått före och även lagt grunden till flera av Läkarmissionens framgångsrika projekt.

Marie Berg är huvudman i Läkarmissionen. Personligen lärde jag känna henne när jag växte upp som missionärsbarn i DR Kongo på 80-talet. Marie har sedan dess fortsatt att inspirera och bana väg för mitt eget globala engagemang. Det som imponerat allra mest är Maries uthållighet och starka passion för att driva rätten till hälsa och personcentrerad mödravård i DR Kongo. Att hon aldrig gett upp trots stora svårigheter i fält. Att hon också lyckats förena sin banbrytande forskning med medicinskt kliniskt arbete och ett starkt gräsrotsengagemang i lokala kvinnogrupper och församlingar är på många sätt unikt för svenska biståndsarbetare i vår tid.

I dessa tider med lågkonjunktur och en sommar med extremvärme i Europa kan vi känna oro och ångslan. Det är lätt att få tunnelseende och fastna för mycket i vardagsrutiner och trygghetssökande. Förebilder som Marie Berg kan då hjälpa oss att bryta upp och sträva efter större mål och också öka vår tilltro till oss själva och hela mänsklighetens förmåga att skapa och driva förändring.

I detta nummer får vi även möta Ebo, musiker och demokratikämpare från Sudan som är en stor förebild, inte minst för många unga. Ebo har vid flertalet tillfällen också mobiliserat stöd och engagemang för Läkarmissionens insatser i Sudan. Nu senast som artist under vår stödkonsert för Sudan på Nalen i Stockholm. För mig som varit på plats i Sudan och sett Läkarmissionens arbete på riktigt nära håll så berör Ebos musik ända in i själen.

Det finns även många vardagshjältar ute i fält. Fina förebilder som dagligen tar stora säkerhetsrisker för att vi till exempel ska kunna borra fler brunnar på gränsen mellan Tchad och Sudan för att säkerställa rent vatten till sudanesiska flyktingar. Även i Niger står vårt humanitära team fasta i sin övertygelse att fortsätta arbetet trots stora säkerhetsutmaningar i och med militärkuppen i början av augusti.

Låt oss fortsätta att inspireras och vägledas av dessa människor. Starka förebilder som banar väg för att vi ska våga tro på vår egen förmåga att skapa en bättre värld.

**JOSEPHINE SUNDQVIST
GENERALSEKRETERARE
PÅ LÄKARMISSIONEN**

CARMEN – BYNS FÖRSTA STUDENT

Vi är på en annorlunda studentfest, ett pizza-party i staden Campulung, några timmar från Rumäniens huvudstad Bukarest. Och vi firar något stort. Den första studenten i byn som tar examen och hon heter Carmen.

TEXT: EVA NORDENSTAM VON DELWIG
FOTO: AARON VARGAS

REPORTAGE: RUMÄNIEN

utkanten av staden, i Bughea de Jos, ligger en romsk by, krånglig att ta sig till. Den ligger där asfalten tar slut och ersätts av grusväg, brant ner i en dal. När det regnar eller fryser till is på vintern går det knappt att ta sig fram med bil. Borgmästaren sa i något läge att det var lika bra att inte fixa vägen. Han ville inte underlätta. Lika bra att romerna håller sig där nere.

Några veckor tidigare dog en 40-årig mamma för att ambulansen inte kunde ta sig ner. Men hon var ju rom och romer är en grupp som diskrimineras överallt i världen. Då passerar en sådan tragedi ganska obemärkt. Likaså huruvida barnen går i skola, eller om det finns rent vatten i byn och möjlighet att försörja sig.

Vad det gör med en människa att tillhöra en grupp som inte räknas kan jag omöjligt veta. Men jag anar att "mentaliteten" blir på ett visst sätt. För mentaliteten, både som ett hinder och en tillgång pratar så många om på den här resan: lärarna i skolan, rektorn för hela området, och Florin Ivanovich och hans medarbetare.

FLORIN LEDER DEN LOKALA organisationen Liv och Ljus som Läkarmissionen samarbetat med ända från starten.

Florin är en jurist som ägnat hela sitt yrkesliv åt människor som på olika sätt bor nere i dalen. Först de smutsiga gatubarnen i Bukarest efter revolutionen, de som bodde under marken i stadens rörsystem. Sen barnhemsbarnen som vid 18 års ålder inte har någonstans att ta vägen. Samt de utsatta familjerna i Bukarest och romerna som bor där nere i Bughea de Jos, som samhället struntar i.

– Jag delar inte upp människor i romer och rumäner. Jag vill hjälpa människor, säger han.

Nu jobbar Florin och hans medarbetare bland annat med legala processer för att romerna ska få äga marken de bor på. De jobbar outtröttligt med och mot lokala myndigheter. Vissa framsteg kan ses på utsidan. Tack vare Liv och Ljus och Läkarmissionen finns nu rent vatten i byn och en ordentlig skola dit barnen får gå.

En förändrad mentalitet syns dock inte utanpå men är kanske den största förvandlingen. Florin har noterat en större varsamhet med andras saker sedan romerna själva äger egna. Rektorn ser att det är lugnare bland barnen. För några år sedan var det fler konflikter och då märktes stor skillnad mellan rumänska och romska skolbarn.

Lärarna berättar att barnen i byn kommer till skolan i dag. Först var det skollunchen som lockade, men nu är eleverna ledsnä när det är lov. När vi är på besök är det egentligen lovdag, men klassrummet är fullt ändå av barn som tycker om skolan.

CARMEN ÄR YTTERLIGARE ett bevis på en förändrad mentalitet. Hon är den första studenten i byn. Den första som tar examen och som vi firar på detta pizzaparty. Hennes kompisar hängde med i skolan ett tag, men slutade en efter en. De giftes bort och blev gravida eller bara slutade ändå. Men Carmens föräldrar var stöttande, och envisa.

– Min make Nicolae och jag är ett team, förklarar Carmens mamma Stojara, och det märks.

Det är ingen slump att det just blev deras dotter som gick först. Själva gifte de sig unga. Deras föräldrar kände varandra och tyckte att de skulle passa ihop. Stojara var 15 år och Nicolae 17 år. Alldeles för tidigt, säger Carmens mamma och för henne har det varit viktigt att inte Carmen skulle hamna där hon och maken hamnat.

Stojara kan varken läsa eller skriva. Nicolae skulle ha velat jobba som mekaniker, men att vara rom och utan utbildning har gjort att allt som återstått har varit tillfälliga dagsverken som

Utbildning för barnen i byn är en viktig fråga för Läkarmissionen.

ofta inneburit tungt jobb för en väldigt liten lön. Det här är första gången som paret någonsin är på restaurang. Sådana pengar har aldrig funnits i familjen.

Naturligtvis är det ett pris att betala för den som går först och bryter ny mark. De andra i byn tittar snett på familjen som inte nöjer sig med det alla andra tvingats göra. De har hamnat lite utanför och lite mitt emellan. De är varken helt i det gamla eller i det nya. Därför flyttar nu familjen från byn i dalen, till ett område närmare skolan.

– Jag har accepterat att jag är annorlunda, säger Carmen.

Men bakom henne står andra barn och ungdomar. Carmens bror Vazi är 15 år och går också i skolan. Fyra bussar krävs för att han ska ta sig dit och för att ta sig till den första bussen ska den branta backen forceras.

VAZI ÄR STOLT ÖVER CARMEN. Själv har han en lättare väg, berättar han, för han har en kompis från byn i samma klass som också tänker ta studenten. De har varandra, både när de ska upp för backen och i mötet med klasskamrater från andra områden i Campulung som kan ha fördomar mot romer. Det är också fler familjer i byn som börjar tänka annorlunda om utbildning. I den lilla skolan i byn för de yngsta eleverna, frågar jag barnen vad de vill göra när de blir stora. Såklart vet inte så många 10-åringar det, men väldigt många hävdar ändå att de vill bli poliser. Och de berättar att de också lär sina föräldrar att läsa och skriva och att de tycker att föräldrarna överlag är "ganska duktiga" på att lära sig.

På festen räknar vi till sju elever som kommer gå samtidigt i den rumänska motsvarigheten till gymnasiet i höst. Det är ett genombrott.

Vazi hoppas att detta pizzaparty ska vara början på en tradition och undrar om jag kommer när han tar examen. Just det kan jag inte lova, men att det kommer finnas anledning att fira flera studenter från Bughea de Jos, det känner jag mig väldigt säker på.

Tack till Läkarmissionens givare som gjort detta möjligt. Vill ni swisha en gåva till nästa party så gör det på 90 00 217.

Stojara och Nicolae är fast beslutna att ge sina barn bättre möjligheter än de själva fick. Det har gjort att familjen hamnat lite utanför i byn när de vägrat låta sina barn giftas bort tidigt. Utbildning är vägen framåt och drömmen att deras barn ska få riktiga jobb och kunna försörja sig.

Carmen har gått först men flera kommer efter. Lillebror Vazi och hans kompis Remus är båda 15 år och har siktat inställt på att fortsätta skolan.

Stojara har hela sin släkt i byn, men nu flyttar familjen för att bo mer centralt i samhället.

HYLLAD FÖR SITT ARBETE MED MÖDRA- VÅRD I KONGO

Hon må vara en doldis för många, men få har som Marie Berg haft ett lika stort inflytande i att förbättra förlossningsvården i DR Kongo. Och för det utsåg Expressen henne till en av årets kvinnor 2023.

TEXT: THERESE HEDLUND / FOTO: PRIVAT

När tidningen Expressen publicerade listan med de 100 kvinnor som utmärker sig under 2023, så var det ett namn som gjorde oss på Läkarmissionen extra glada att se. På plats elva hittade vi Marie Berg, barnmorska och professor i vårdvetenskap vid Sahlgrenska Akademien i Göteborg, men också en av Läkarmissionens huvudmän.

I motiveringen stod det: I mer än 40 år har hon pendlat mellan Göteborg och Kongo. Tillsammans med Nobelpristagaren Denis Mukwege på Panzisyjukhuset utvecklar hon förlossningsvården för kvinnor drabbade av sexuellt våld i krig. Marie Berg förlöser inte bara barn, utan också mödrars egen kraft att läka och leva.

Hur känns det att bli utnämnd till en av årets kvinnor?

– Det är jättekul och beskedet kom en dag då jag verkligen behövde det, så jag blev jätteglad.

MARIE OCH MAKEN URBAN, som är läkare, har i 41 år varvat sina arbeten i Sverige och i Kongo. Marie var bara fem år när hon via kyrkans söndagskola förstod att det fanns barn i andra delar av världen som inte mätte bra. Det väckte en längtan i henne att få göra något för dem som tidigt ledde till en rad strategiska val gällande utbildning, språk och inriktning. När hon var 18 år träffade hon Urban. De blev ihop, men dagen efter fick han panik eftersom han glömt att fråga om hon kunde tänka sig att jobba utomlands.

– Men det var ju ”no problems” för mig, säger Marie och skrattar.

Första resan till Kongo gick julen 1981. Paret som då hunnit få två av

sina fyra barn, sändes ut av Smyrnaförsamlingen i Göteborg med lön från Läkarmissionen. Då var de ute ett halvår, sedan blev det två år, och sedan en tredje period på tre år. Och så har det fortsatt.

Från början var det i första hand Urbans läkarkompetens som efterfrågades. Men redan andra perioden fick Marie ansvar för mödra- och förlossningsvården på missionsjukhuset Lamera i östra Kongo.

DET DRÖJDE INTE LÄNGE förrän hon började klura över hur hon kunde hjälpa kvinnor på längre sikt för att få ner mödra- och barnadödligheten. Det var då tanken på kvinnoskolor väcktes, som hon startade 1989.

– Kvinnoskolorna är det jag är mest stolt över. Att stödja kvinnors kunskap kring hur man lever hälsosamt och hur kroppen fungerar, inklusive reproduktion och sexualitet, är det bästa preventivmedlet för att få ner barnafödandet.

Kvinnoskolorna drevs av kyrkorna och bestod av kurser som handlade om alfabetisering, livskunskap, ekonomi, hygien men även om latriner, odling och näringsriktig mat.

– I tillägg till det startade vi efter ett år en ettårig lärarutbildning dit kyrkor skickade kvinnor att utbildas till lärare, för att i sin tur starta upp kvinnoskolor i sin hemkyrkas regi.

Det var på Lamera Marie lärde känna doktor Denis Mukwege. Han reste dock iväg för sin specialistutbildning i Frankrike men väl tillbaka igen blev han både en kollega och vän till paret. Redan då pågick samtal om att bygga ett sjukhus i Bukavu, i stadsdelen Panzi. Det stod

Marie Berg är glad om Expressens utnämning sätter ljus på det viktiga arbete som sker i DR Kongo. Svensk pingstmissions systerkyrka i Kongo, CEPAC, har flera miljoner medlemmar och ett eget hälsodepartement där Denis Mukwege är chef, med 30 sjukhus och 300 vårdcentraler. Marie Berg och maken Urban arbetar för att stötta dem. "Det har kommit starka rapporter om att utvecklingsprojekt som drivs av kyrkor har mycket bättre framgång."

Marie insåg tidigt vikten av att hjälpa kvinnor att lyfta blicken för att få ett större helhetsgrepp över livet. "Om man vill arbeta bort dödlighet bland mödrar och nyfödda, så behöver man hjälpa kvinnor att se längre".

inte klart förrän 2004, även om verksamheten drog igång 1999, parallellt med bygget.

DET KRIG SOM STARTADE i Kongo 1996, hindrade Marie och Urban från att resa dit, men från 2004 blev det årliga resor.

På vägen till Lemera landade de alltid i Bukavu och besökte Panzi och dr Mukwege som var sjukhuschef samt chef för CEPAC, kyrkans hälso- och sjukvårdsdepartement.

– Det var först 2015 som jag började arbeta mer konkret på Panzisk sjukhuset, med fokus på kvalitetsutveckling av förlossningsvården.

Det är delvis Maries förtjänst att det framöver ska byggas fem nya förlossnings-salar på Panzi, anpassade för behoven i östra Kongo. Det började med ett testrum ämnat att skapa lugn och bygga bort stress där mammorna bland

annat hade möjlighet att gå ut i naturen under värkarbetet.

– Vi har kunnat visa att det blir bättre resultat och att antalet som föder med kejsarsnitt har minskat.

Hon minns att Denis Mukwege,

MARIE BERG

Ålder: 68 år.

Familj: Maken Urban, fyra barn och fem barnbarn.

Bor: Panzi (på gångavstånd från sjukhuset och universitetet) och i Göteborg.

Gör: Barnmorska och professor vid Göteborgs universitet samt Evangelical University in Africa, i DR Kongo.

Övrigt: Har börjat spela dragspel och var i somras på dragspelsvecka i Sverige.

under tiden på Lemera, tyckte att Marie borde ägna mer tid på förlossningen och inte fokusera så mycket på helheten.

– Men i den vårdmodell som utvecklats av Denis Mukwege och som bedrivs på Panzi i dag, bland kvinnor som utsatts för sexuellt våld, så är en av hörnstenarna just kvinnskolskonceptet.

MARIE HAR I ALLA ÅR, både i Sverige och i Kongo, lyft barnmorskans roll och vikten av god mödra- och förlossningsvård. Och efter att Marie och en av hennes kollegor fick i uppdrag av svenska ambassadens biståndsenhet att utvärdera två barnmorskeutbildningar i Kongo, stod det klart att det behövdes en utbildning på universitetsnivå i landet, och vem var bäst lämpad för att implementera en sådan, om inte Marie. Hon erbjöds jobbet och arbetar nu 50 procent som professor i Sverige och 50

”I den vårdmodell som utvecklats av Denis Mukwege och som bedrivs på Panzi, bland kvinnor som utsatts för sexuellt våld, så är en av hörnstenarna kvinnskolskonceptet.”

procent som professor och programansvarig för barnmorskeutbildningen vid UEA, Evangelical University in Africa, i Bukavu DR Kongo.

– Men att UEA, som har Panzi som universitetssjukhus, startade en barnmorskeutbildning är ett resultat av att jag tjatat i ganska många år om detta.

BARNMORSKEUTBILDNINGEN har sedan starten stöttats av Läkarmissionen, både planeringen av den, samt uppstart och genomförande. UEA är i dag en av

Läkarmissionens partners, ett samarbete Marie varit inblandad i att få till.

Den nya rollen innebär mycket jobb för Marie, alltifrån planering till att undervisa på franska, vilket har lett till en hel del träning i gränssättning.

– Även när jag är i Sverige står jag i ständig kontakt med mina kollegor i Kongo.

Och tack vare sin professorstitel lyssnar folk när hon pratar i dag.

– Som kvinna utan läkartitel hade det varit mycket svårt att bli hörd och

lyssnad på. Jag är tydlig och rak som person, men hade inte kunnat leva ut min personlighet om jag inte hade varit professor.

Vad är det som har drivit dig att hålla på i över 40 år?

– Det har funnits perioder när jag känt att jag inte orkar mer, men vem ska då göra det jag gör? Jag har också från början känt att detta är något livslångt, inte bara ett projekt. Och alla beslut vi har fattat, om det så handlar om att köpa hus i Sverige, har vi hela tiden tagit det med tanke på vårt liv i Kongo.

Som det är nu tar hon och Urban en period i taget. Framtiden får utvisa hur länge de kommer resa fram och tillbaka för att arbeta.

– Just nu fokuserar jag på att den första kullen studenter ska ta examen som universitetsutbildade barnmorskor, säger Marie.

DRÖMMEN ÄR JOBB OCH EN LJUSARE FRAMTID

Maya utgör mer än hälften av Guatemalas befolkning men är ändå diskriminerade. Hos de unga lever trots allt hoppet om en bättre framtid.

TEXT: CAROLINE WESSLÉN
FOTO: ANNA LEDIN WIRÉN

Luis Macario, Vevar Augusto, Juan Lucretia och Diana Guadelope tillhör ursprungsbefolkningen Maya och bor i byn San Antonio Suchitepequez i Guatemala.

BILDREPORTAGE:
GUATEMALA

Att tänka miljö, hållbarhet och kretslopp blir allt viktigare. Många i byn har egna små täppor där de odlar näringsrika grödor och medicinalväxter.

I Guatemala har alla medborgare laglig rätt att ta del av viktiga myndighetsdokument. Men inte många ur Mayabefolkningen är medvetna om sina rättigheter.

Varje buss i byn har ett eget namn. Här Maria José. Det finns inga hållplatser, det är bara att ställa sig vid väggkanten och hoppa på när bussen kommer.

Fernando kan varken gå eller prata efter en bussolycka när han var liten. Det är inte lätt att få vardagen att fungera för familjen när det inte finns några skyddsnet i samhället.

Utbildning är den viktigaste komponenten för att bli accepterade i samhället. Anita, som är 4 år, går i förskolan där hon lär sig läsa, skriva och räkna.

EBO SPRIDER HOPP I SUDAN

EBO KRDUM

Ålder: 38 år

Gör: Musiker, artist och aktivist

Bor: Utanför Stockholm, men är uppväxt i Darfur i Sudan.

Övrigt: Har nominerats till flera prestigefyllda musikpris och fick bland annat ta emot en Grammis 2022.

Med musiken som verktyg för Ebo Krdum en kamp för frihet och rättvisa i hans hemland Sudan.

Artisten och musikern Ebo Krdum kom 2010 som flykting från krigets Darfur i Sudan till Sverige. Livet i hemlandet blev till slut farligt för honom.

– Alla mina vänner som inte tog sig därifrån är döda i dag. Jag hade inte heller levt om jag hade varit kvar.

Sudan är ett land med en konfliktfylld historia. Senast nu i år har stridigheter lett till att tusentals dött och att människor åter tvingats på flykt. Ebo Krdum växte upp i Darfur i västra Sudan, där väpnade strider pågått sedan 20 år tillbaka. Redan i unga år kämpade han i den proteströrelse som till slut fick den förra diktatorn, Omar al-Bashir, på fall. Hans aktivism ledde till att han stängdes av från universitet och blev illa behandlad. Regimen såg honom som rebell och revolutionär för att han rörde sig på gator och torg för att informera om det allvarliga läget.

– Vi ville göra folk medvetna om konflikten eftersom många inte hade tillgång till media. Men regimen skapade en dålig bild av oss och sa att vi ville förstöra landet, så min roll blev att möta människor, ansikte mot ansikte, och tala med dem.

VÄGEN SOM EBO och hans vänner valde för att nå folk gick via gatuteater och musik.

– Musik var effektivt för att nå folk snabbare. Om man pratar när man en del, men tar man fram ett instrument så blir det helt plötsligt intressant. Då stannar fler för att lyssna.

Musik har varit en del av Ebos liv sen barnben. Han är en självlärd musiker som syntts mycket på Sveriges musikscener på senare år.

Han har hyllats och tagit emot priser och utmärkelser, bland annat en grammis 2022 för Årets kompositör i kategorin Folk- & världsmusik. Hans texter handlar om frihet, demokrati och mänskliga rättigheter.

– Jag inspireras av det jag ser omkring mig och hämtar mycket ur min barndom och det jag upplevde under folkmordet i Sudan. Och härifrån har jag möjlighet att skriva det som i hemlandet ses som rebellisk musik.

Tack vare att teknologin gått framåt förs kampen nu på andra ställen än gatuhörn. Innan diktaturen störtades 2019 beskyllde regimen aktivister utomlands för att vara uppbyggare som ville krossa hemlandet. För när folk använder Facebook, WhatsApp och diskussionsforum online för att sprida information, kan regimen inte ta någon tillfång, eftersom de kan befinna sig i andra delar av världen. Som Ebo.

HANS KAMP SKER i dag via nätet och olika grupper på sociala medier och självklart genom hans musik. Därför kan han inte återvända hem, för han skulle aldrig komma levande därifrån.

– Jag var tillbaka 2016, innan jag släppte min musik, och fick skriva på ett sekretessavtal för att de skulle kunna kontrollera mig. Det var många platser jag inte fick besöka och när jag var hos min familj i Darfur var det flera som höll koll på mig. Man vet vilka som är lojala mot regimen och de rörde sig där jag var och väntade på att jag skulle göra något fel. Det som hindrade dem från att haffa mig var att jag var svensk medborgare.

Har detta att din musik uppmärksammats här,

hjälp dig att sätta ljus på ditt land?

– Jättemycket. En del som hört om mina priser har googlat mitt namn och fått mer information.

– Och landsmän som inte skulle lyssnat på mig för några år sen, gör det i dag, när de förstår att jag vill se mitt land helt. Jag tycker det är fint att folk blir medvetna om vad som händer. Att bara veta kan vara nyckeln till att något händer längre fram.

SUDAN ÄR Läkarmissionens största insatsland och vi har haft flera samarbeten med Ebo. Bland annat som musiker vid förra årets stämma. Han var också en av initiativtagarna till Stand for Sudan, en insamlingsgala till förmån för Sudan, som hölls på Nalen i Stockholm.

Vad betyder sådana samarbeten för dig?

– Det är som ett drivmedel. Det ger mig hopp och en känsla av att jag inte är ensam. På en internationell nivå är det ett plus för global solidaritet att det finns organisationer som jobbar för andra i världen.

Dagens allvarliga läge i Sudan eskalerade efter att de drabbades av en ny militärkupp 2021, då hundratusentals flydde och hjälporganisationer kallade hem sin personal.

– Situationen är utom kontroll och det finns ingen lösning så länge det bara handlar om makt. Men när folk frågar mig hur man kan hjälpa till, brukar jag säga att man ska stötta dem som flyr och ge medicinsk hjälp till de skadade. Och för att hjälpen ska nå fram, ska man stötta organisationer som exempelvis Läkarmissionen som har personal på plats. Det garanterar leveransen.

TERESE HEDLUND

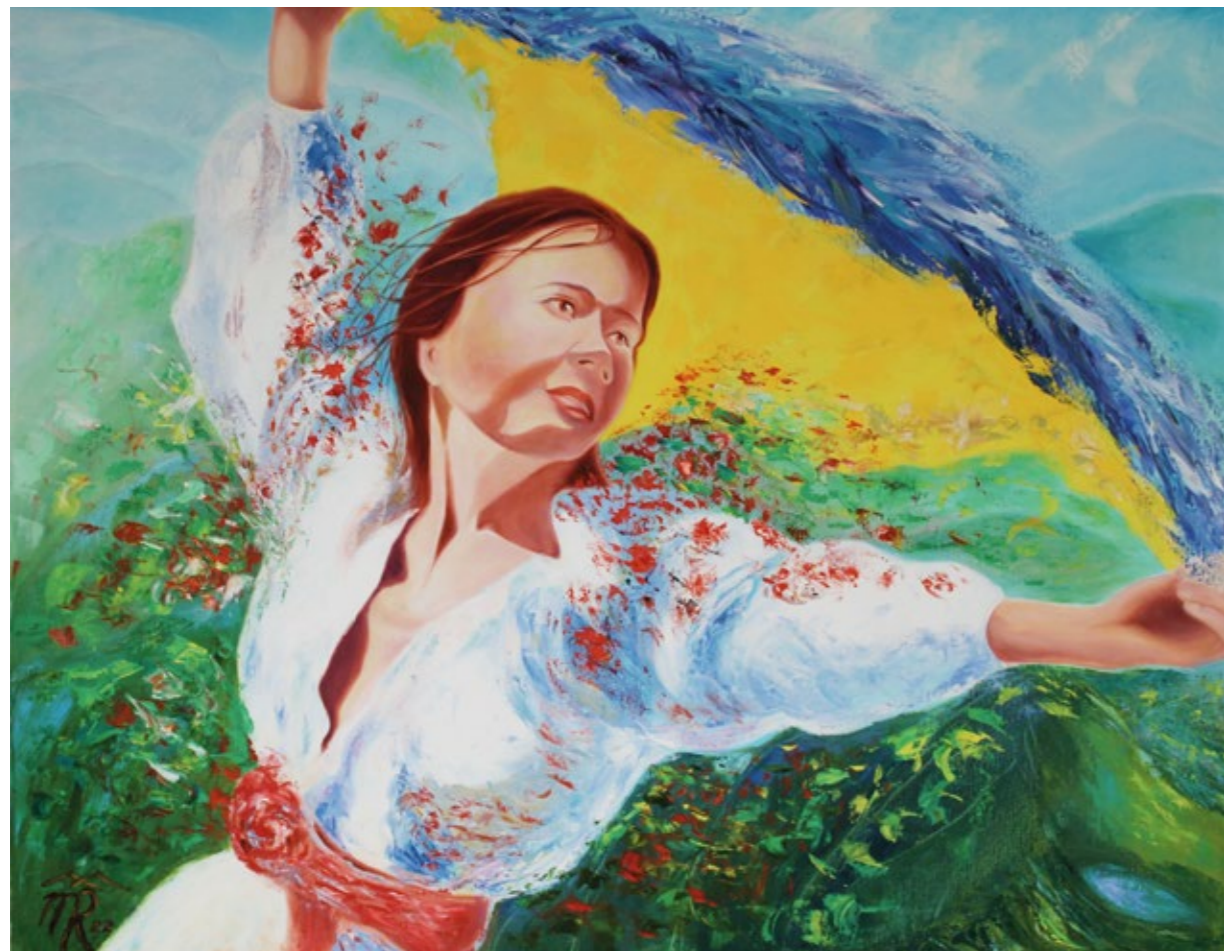

BILD: TAMARA ROGOZINA

Tamara strider vid Ukrainas kulturfront

Den kända ukrainska konstnären Tamara Rogozina bor för närvarande i Sverige. I höst kan du buda på några av hennes konstverk via Läkarmissionens hemsida, som ett sätt att hjälpa krigets offer i sitt hemland.

Tamara Rogozinas konst har visats och sålts i Ukraina, USA, Storbritannien, Tyskland, Spanien och återfinns även hemma hos medlemmar ur det svenska kungahuset. Hon flyttade till Sverige i mars 2022 på grund av kriget i hennes hemland.

Nu görs en auktion i Sverige till förmån för Läkarmissionens arbete på barncentret CCC i Lviv, i samarbete med Crafoord auktioner. Den 16–30 september kan du bjuda på konsten via vår hemsida, läkarmissionen.se. I de verk som auktioneras ut är kriget i Ukraina närvarande på olika sätt.

– Första verken om kriget skapades efter att jag fick höra och se att ryssarna använde förbjudna fosforbomber i Donbas, där jag föddes. När verken var klara insåg jag att jag inte hade

använt någon svart färg, och det överraskade mig. Undermedvetet blev det en transformation av mina känslor och åsikter om det fruktansvärda kriget hemma – men genom ljuset.

Några andra verk blev ett utforskande av den inneboende styrkan.

– I ett av verken målade jag solrosor, och ju mer jag var inne i det desto mer såg jag gravar och kors, samtidigt som jag kände kraften av jorden som ger människor styrkan att kämpa och aldrig gå sönder.

Du har varit kreativ chef för ArtStudio by JD i Kiev, dit barn har fått komma och måla. Den förstördes i kriget. Hur fick du reda på det?

– Några vänner som driver en butik bredvid skrev till mig och skickade en video av förstörda tak, dörrar, fönster, ramar. Det var verkligen mycket smärtsamt. Alla elever blev också jätteledsna, då det var en plats där många trivdes och som betydde mycket. Men jag fick också viljan att bygga och skapa något nytt.

Krig handlar ju om liv och död. Har konsten blivit mer eller mindre viktig för dig i och med kriget?

– Det var en period i början av den fullskaliga invasionen då jag inte kunde skapa, men konsten har all-

”Det var en period i början av den fullskaliga invasionen då jag inte kunde skapa.”

tid varit och fortsätter vara jätteviktig för mig. I nuläget är det extra viktigt att genom konst och kultur överföra nuvarande och historiska ukrainska berättelser och det är bra att det finns intresse för det i Sverige. Den ukrainska kulturen är verkligen en måltavla för ryssar och det är många kulturplatser och museer som har förstörts. Det är en existentiell kamp som ger kraft att fortsätta strida på kulturfronten.

Varför gör du detta till förmån för Läkarmissionens arbete?

– Jag vill stötta barncentret, då barn är vår framtid och då det vi tar in i barndomen stannar hela livet. Dessa barn har levt i krigets realitet. Jag vill gärna delta i deras liv, hjälpa och hoppas att det kan göra deras liv lite ljusare.

Vad är dina drömmar för framtiden?

– Jag vill gärna skapa en ny konststudio och ett galleri i stället för det som förstördes, där barn och vuxna får utvecklas, samtidigt som vi kan organisera utställningar på hög nivå.

Vad målar du just nu?

– Mitt nya projekt heter ”In your breath” och handlar om hur man tar sig ut ur stress och trauma.

EVA NORDENSTAM VON DELWIG

Vill du köpa en tavla?

Gå in på [läkarmissionen.se](https://www.laekarmissionen.se) Under 16-30 september finns det länkar till Crafoord auktioner som är partner i auktionen. Där finns åtta verk som Tamara donerat.

BILD: TAMARA ROGOZINA

BILD: TAMARA ROGOZINA

BILD: TAMARA ROGOZINA

Ett av Tamara Rogozinas verk består av solrosor, men ju mer hon målade tavlan såg hon gravar och kors, ”... samtidigt som jag kände kraften av jorden som ger människor styrkan att kämpa och aldrig gå sönder.”

TAMARA ROGOZINA

Tamara studerade vid School of Modern Art i Kiev. Hon har tillbringat nästan ett decennium som kreativ chef för ArtStudio by JD, där hon drivit konstprogram och väglett människor i deras utforskande av konst.

I Sverige har Tamaras konst visats på utställningar som Unbreakable, och hennes tavlor ägs av bland andra prinsparet. Tamara är också designern bakom smycken för Center for Civil Liberties som visades på förra årets ceremoni för Nobels fredspris.

ETT FÖNSTER MOT VÄRLDEN

Järvaveckan - en mötesplats och ett viktigt verktyg för att minska politiskt utanförskap.

”Det politiska systemet är inte så starkt som man kan tro. Det behöver Järvas hjälp”. Med de orden fångade den före detta EU-parlamentarikern, Alexander Gabelic, uppmärksamheten hos eleverna på Kista Folkhögskolas allmänna kurs.

Uttalandet kom under en workshop och Alexander fick sen stå pall för en uppsjö av utmanande frågor om globala frågor, sociala rättigheter, samt frågor om hans egen politiska resa från utanförskapet i Malmöförorten Arlöv till riksdagen och vidare till EU-parlamentet i Bryssel. På uppmaning av Alexander om att ta chansen att vara delaktig i förändring, föddes engagemanget och den andemening som kom att prägla hela det projekt som Läkarmissionen genomförde tillsammans med Kista

Folkhögskola.

– Trots att projektet från början hette ”EU möter Järva” blev det snabbt tydligt att EU behöver Järva. Fler röster och kompetenser borde representeras i svenskt och europeiskt bistånd”, säger Sauda Luzzze från Läkarmissionen som har lett projektet.

Två heldagar om EU som global aktör, rollspel om EU:s beslutsprocess, en resa till parlamentet i Bryssel och medverkan på Järvaveckan var startskottet på resan mot delaktighet och en chans till att påverka.

GLOBALA MÅL kräver att lokala röster i de länder Läkarmissionen jobbar i kommer till tals för att kunna påverka sina livsvillkor. En viktig pusselbit i det arbetet är att ta upp kampen även på hemmaplan. Svenska

medborgare med utländskt ursprung, framför allt unga vuxna, har både viktig kontextuell kunskap och det engagemang som krävs för att förankra biståndet i verkligheten på plats.

Men då krävs det att avståndet till maktens korridorer minskar och att engagemanget kanaliseras på rätt sätt, en särskild utmaning i så kallade utsatta områden, som befinner sig i mer eller mindre politiskt utanförskap. Järva och liknande områden bör därför ses som ett fönster mot världen.

UNDER SIN inspirationsföreläsning sa IT-entreprenören Binette Seck: ”Det jag önskar vi skulle göra mer av i Järva är att sluta se oss själva som annorlunda och våga vara nyfikna på att förändra och göra det vi drömmer om”. Under resan till Bryssel fick eleverna möjlighet att göra just detta. Där fick de se, känna och uppleva det enorma inglasade skyskrapekomplex där EU-parlamentet fattar beslut som påverkar hela världen.

– Jag lär mig mycket i studierna, men att se EU med egna ögon var stort och kommer påverka mitt liv framöver, säger Suhayb Ahmed Farrah.

En av höjdpunkterna var

Järva-veckan

Under våren 2023 drev Läkarmissionen projektet ”EU behöver Järva” tillsammans med Kista Folkhögskola i Järvaområdet i Stockholm för

att stärka kunskapen och engagemanget för EU:s och Sveriges biståndspolitik hos unga vuxna med utländsk bakgrund. Målet har varit att berika det svenska biståndet med en större mångfald

av perspektiv och att motverka det politiska utanförskapet i Järva. Projektet har finansierats av CONCORD Sverige inom ramen för det svenska ordförandeskapet i EU:s råd.

FOTO: LÄKARMISSIONEN

”Jag lär mig mycket i studierna, men att se EU med egna ögon var stort och kommer påverka mitt liv framöver.”

upptäckten om hur ungdomsprojekt som Suhaybs egen fotbollsförening i Rinkeby kan få finansiering via Erasmus+, EU:s program för stödandet av utbildning, träning, ungdom och idrott i Europa.

Men framför allt var det i de mänskliga mötena som den verkliga gnistan tändes. Med svenska parlamentarikerna från båda blocken i parlamentet, representanter från EU-kommissionen, Sveriges ständiga representation vid EU och flera civilsamhällsorganisationer var det tydligt att dessa typer av möten med unga EU-medborgare utanför biståndsbubblan var något utöver det vanliga. Nya utmanande frågeställningar fick dem att tänka ett extra varv kring de frågor som är mest akuta i dag.

BÅDE I DEN reflekterande tystnaden och de högljudda diskussionerna som kunde uppstå när eleverna ställde sina frågor märktes att deras perspektiv gjorde intryck och att dialogen hamnade på ett mer mänskligt plan än den som annars kan föras på det ofta abstrakta ”EU-språket”. Avståndet mellan den byråkratiska maktapparaten EU och eleverna från Järva luckrades upp.

I mötet med EU-parlamentariker Ilan de Basso (S) med bakgrund i Järva bekräftades att allas perspektiv är viktiga. Engagemanget och delaktigheten måste komma från alla grupper utifrån en gemensam agenda. Demokratin måste erövras av alla människor, menade han.

ANDREAS KLAWITTER

För Leyla Ali var resan omvälvande. ”Jag visste inte att jag hade möjlighet att påverka, men nu har jag fått se att jag kan ta mitt engagemang vidare. Under resan gick vi bland annat till den somaliska ambassaden i Bryssel för att ta reda på hur EU jobbar för Somalia. I framtiden hoppas jag kunna vara en röst för unga flickor både i Järva och Somalia.”

Annika Hagström, månfacetterad journalist och författare som också producerat dokumentärfilmer och arbetar som programledare.

”Evert Taube, kallade mig Fröken Annika”

Så snabbt det blev höst i år, tänker jag, och minns att precis så kunde farbröder och tanter uttrycka sig – förr.

Då tyckte jag de hade helt fel. Bilder av bad och saftkobbler dök upp i mitt huvud, liksom spännande tågresor till landet. Sommaren var höbärgning och kalvdans – sommaren var långa.

Mitt i detta nostalgiska tänkande dyker helt andra minnesbilder upp. Bilder från en miljö jag känner väl, fastän de är avlägsna. Det är bilder från kvällstidningen Expressen, på 1970-talet, där jag som ung journalist fått i uppdrag att intervjua en av Sveriges mest kända personer, Evert Taube!

Han skulle uppträda på Gröna Lund några dagar senare. Och nu hade jag fått ett hedersuppdrag.

Minnena av mötet med Evert Taube för snart ett halvt sekel sedan blir högst levande när jag nu tittar på SVT:s tre program med rubriken ”Evert! Evert! Evert!”.

JAG MINNS ATT DET var Bo Strömstedt som delade ut uppdraget. Han hade Evert i luren nästan varje dag. Nu ville han att jag tillsammans med fotografen Jacob Forsell, skulle möta Evert Taube inför hans uppträdande på Gröna Lund.

Jag minns väldigt tydligt vad jag kände när Jacob och jag fick syn på Evert som vattnade blommor i farstun när vi kom. Han var en så liten figur! På något egendomligt sätt hade jag tänkt mig honom fysiskt stor eftersom han var en stor diktare. Det var nog därför

FOTO: HAKAN FLANK

”Det framgick tydligt att Evert inte tyckte att jag gav en bra beskrivning av honom.”

jag lite samvetsgrant skrev så här; ”Han står i dörröppningen när vi kommer. Han är liten och mager men rak i ryggen och yvig i gesterna”.

Det blev ett möte jag sent skall glömma. Som jag minns det varade det i många timmar. Jacob Forsells bilder är helt lysande. Han har fångat situationen på ett genialiskt sätt. Diktaren som håller handen kring örat för att inte

missa något. Journalisten som med bandspelaren i knät koncentrerar sig på frågorna. Diktaren som tar på sig hatten och poserar inför kameran.

TILLBAKA PÅ REDAKTIONEN berättade Bo att Evert redan hade ringt honom och framfört att han gärna ville se texten och bilderna innan de publicerades. Han var ju på ett sätt en av tidningens medarbetare, i alla fall en skribent att värna om, så det var klart att han skulle få se texten innan den gick i tryck.

Bo skickade texten till Evert. Med bud. När Bo fick tillbaka det jag skrivit framgick det tydligt att Evert inte tyckte att jag gav en bra beskrivning av honom. Han föreslog en ändring. Med ett svart tuschstreck hade han strukit över ”liten och mager” och med spretiga bokstäver skrivit ”kort och käck”.

Som jag minns det – så här nästan ett halvt sekel senare – ordnade Bo så att Everts överstrykningar av mina ord med tuschpenna framgick tydligt. Både min text och Everts förslag till ny text framgick. Det var en listig redaktörs insats i en knepig fråga... det tyckte jag då och det tycker jag alltjämt...

JAG AVSLUTADE min text med Everts ändringar så här; ”Vad spelar det för roll om man, 82 år fyllda, är liten och mager när man i hela sitt liv varit kort och käck?”.

I dag, när jag ser tillbaka på vad Evert Taube och Bo Strömstedt med flera lärde mig om journalistik under min tid på Expressen, så är jag tacksam för vad jag fick uppleva på kvällstidningen

”med sting”.

Och Evert Taube, han kallade mig Fröken Annika. Det har ingen annan gjort sedan dess.

I Läkarmissionens gåvoshop på nätet går det att köpa produkter som räddar liv. Gå in på lakarmissionen.se/gavoshop

FOTO: LAKARMISSIONEN

Rent vatten är livsviktigt.

Läkarmissionen hjälper till med vatten och sanitet i flyktingläger

Kriget i Sudan fick många att fly till grannlandet Tchad

Sudan är ett oroligt land och periodvis blossar det upp strider, men i mitten av april blev det väldigt mycket värre med ett eskalerande krig som tvingade tusentals människor på flykt.

Läkarmissionens givare brukar ställa upp extra i krig och katastrof och därför förbereddes direkt en stor insats för flyktingar i grannlandet Tchad.

Läkarmissionen jobbar

tillsammans med UNHCR där vi ansvarar för en stor del av vatten och saniteten i några av de flyktingläger som har upprättats i Tchad. Det handlar om att borra brunnar och installera pumpar. Fungerande latriner byggs parallellt.

– Vi behövs ännu mer nu när de humanitära behoven

ökar, säger Denis Semikula som är Läkarmissionens landchef i Sudan.

Kan du hjälpa människor som tvingats på flykt? Swisha till 90 00 217 och skriv akut. Tack för din hjälp.

Så handlar du i vår gåvoshop

Det är inte lätt att köpa presenter till den som redan har "allt", eller som inte gillar prylar. Då är det perfekt att använda Läkarmissionens fina presentbutik på nätet. Där hittar du konkreta hjälpinsatser att ge bort – eller välja när du själv vill ge en gåva till

ett biståndsprojekt.

Där finns något för varje plånbok, från 50 kronor och uppåt. Gåvan gör gott för den som ger och den som får samtidigt som den gör stor nytta. Gå in på vår hemsida, lakarmissionen.se och klicka på Gåvoshop. Välj vilket projekt du vill stödja och belopp. Följ sedan instruktionerna för betalning.

Du kan betala med swish, bankkort eller med inbetalningskort. Ange om du vill ha ett gåvobevis och lägg då in din personliga hälsning. Gåvobeviset kan du få som en pdf att mejla vidare eller att skriva ut. Du kan även välja att beställa ett gåvokort som trycks och skickas till den adress du anger.

Lätt

	1	7	9	6	2	5	8	
	9		8	4	5			
			7					
		9						7
2			4			3		
7			3		6	2	4	
9			2					
	7			8				9
	8	6						2

Medelsvår

1								9
5	2						8	
								1
4	7			1				
			3	2			8	5
3						2		
7					5			8
		5	8			3		
	1		9	3				

Fyll i de tomma rutorna så att alla siffror från 1-9 finns med i varje lodrät och vågrät rad, samt i varje fält med 9 rutor.

Krysslösning maj

Här är det rätta svaret på korsordet i majnumret 2023. Ett stort grattis till Linnéa Edling Gustafsson, Västerås Ulrika Jonsson, Mora och Eva Högborg, Haninge som vann boken *En bra dag att dö: vad 276 avrättningar lärt en fängelsepastor om livet* av Carina Bergfeldt.

 VÄRDIGT LIV, HÅLLBAR VÄRLD

Om du blir månadsgivare nu får du boken som berättar historien om Läkarmissionen i gåva. Gå in på lakarmissionen.se/lmbok och anmäl dig. Du kan också swisha en gåva på minst 250 kronor till 90 00 217 och ange lmbok så skickar vi boken till dig.

Klipp ut och skicka!

Ges ut av Läkarmissionen och är en organisations- och medlemstidning

Gåvor till Läkarmissionen på plusgiro 90 00 21-7

Swish: 90 00 217

Ansvarig utgivare:
Eva Nordenstam von Delwig
Generalsekreterare:
Josephine Sundqvist
Bistandsprojekt:
Andreas Zetterlund
Redaktör:
Therese Hedlund
Redigering:
PW Design

Givarservice:
info@lakarmissionen.se
Annonsbokning:
Hanna Rosell
hanna.rosell@lakarmissionen.se
Tryckeri:
V-TAB, Vimmerby

Postadress:
Läkarmissionen
162 88 Vällingby
Telefon:
08-620 02 00 växel
Hemsida:
www.lakarmissionen.se
E-postadress:
info@lakarmissionen.se

Septemberkrysset

Du behöver inte skicka in hela krysset. Fyll bara i tävlingskupongen här bredvid eller skriv svaren på ett vykort. Skicka till: Läkarmissionen, 162 88 Vällingby. Märk kuvertet "Journalenkrysset nummer 3, 2023". Senast den 6 oktober, 2023 vill vi ha ditt svar. De tre först öppnade rätta lösningarna vinner *Vägmarken* av Dag Hammarskjöld.

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

150 kr

Ge bort en get. Hjälpt familjer i utsatthet till en ny start.

100 kr

Hjälpt till Ukraina. Läkarmissionen finns på plats och hjälper människor på flykt och i utsatthet. Vi bistår människor med sjukvårdsutrustning, filter, varma kläder och matkassar. Tack för ditt stöd i denna akuta situation!

*gåvobevis kan bara beställas via läkarmissionen.se

LIVSVIKTIGA GÅVOR FÖR EN BÄTTRE FRAMTID

I vår gåvoshop hittar du idéer på presenter att ge bort vid exempelvis födelsedagar, examen, mors dag, dop, bröllop, och begravning.

Skänk via [läkarmissionen.se](https://www.lakarmissionen.se) så får du ett fint gåvobevis att ge bort till någon du bryr dig om. En gåva till Läkarmissionens utvalda projekt är en gåva för en bättre framtid.

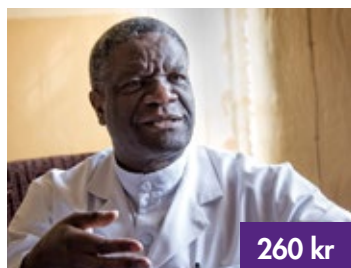
100 kr

Vaccinationsprogram. Rädda livet på barn genom att ge dem skydd från mässlingen och andra sjukdomar.

140 kr

Självförsörjning. I Burundi är hälften av alla vuxna kvinnor analfabeter och sju av tio lever på mindre än tio kronor om dagen. Utmaningen är tydlig: de behöver lära sig läsa, skriva och räkna, och hitta sätt att tjäna egna pengar.

260 kr

Stöd Denis Mukwege, Panzisjukhuset. Hjälpt till att driva ett unikt sjukhus.

60 kr

Trädplantering. Få insatser har så positiva effekter som trädplantering.

175 kr

Anpassad skolgång till ett barn med funktionsnedsättning. Med ditt stöd kan fler få hjälp.